

ЗАСНОВНИКИ

Національна академія педагогічних наук України

ЦК профспілки працівників освіти і науки України

Трудовий колектив редакції

Академія інженерних наук України

Творча спілка вчителів України

Всеукраїнське педагогічне товариство імені Гр.Ващенка

Спілка викладачів вищої школи та науковців України

ОСВІТА

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ТИЖНЕВИК

Засновано в березні 1940 року.

№ 36-38 (5991-5993) 1 – 8 вересня 2021 р. Ціна договірна

**Дорогі учні і студенти!
Щиро вітаю Вас
із Днем знань!**

Першого вересня мільйони учнів, сотні тисяч студентів сядуть за парти, а в класи та аудиторії зайдуть їхні вчителі й викладачі: одні – здобувати знання, другі – передавати знання, навчати.

Знання завжди були рушійною силою розвитку суспільства загалом і особистості зокрема. Нині ж саме знання і їх практичне застосування визначають успіх держав і окремих громадян. Знання точних наук – математики, інформатики, фізики, хімії й інших – забезпечують технічний прогрес. Опанування гуманітарним знанням – історією, філософією, мовами, класичною літературою – слугує розвитку демократії та збереженню людських цінностей. Саме знання визначає інноваційний розвиток – більш ефективну економіку, краще впорядкування у суспільстві, глибший і більш відповідний розвиток особистості.

Надзвичайно важливим є пізнання не лише закономірностей оточуючого світу, а й самопізнання, що дозволить кожній людині якнайкраще реалізувати себе у житті на основі власних здібностей та устремлень.

Нехай же 1 вересня – символічний початок нового витка отримання знань для мільйонів наших учнів, студентів, а також усіх, хто відчуває вічну жагу нових знань і відкриттів – стане радісним і щасливим, сповненим цінностей і смислів, що роблять наше світовідчуття багатим, а життя – соціально значущим. Нових вам досягнень і перемог!

Василь Кремень

президент Національної академії педагогічних наук України, президент Товариства «Знання» України, академік НАН України і НАПН України

**Дорогі школярі, студенти,
поважні вчителі та викладачі,
шановні учасники освітнього
процесу!**

Прийміть найщиріші вітання з нагоди початку навчального року, свята Першого дзвоника, Дня знань!

Для когось цей день буде першим кроком в освіту і науку, для когось – продовженням навчання, а для педагогів – початком наполегливої праці, завдяки якій сіються зерна мудрості, вершаться ідеали добра, взаємоповаги, взаєморозуміння, розкриваються особисті таланти кожної дитини, готується молоде

покоління до життя...

Тож нехай нас всіх об'єднає життєдайне джерело мудрості, сили, енергії для формування морально і фізично здорової особистості, розвитку нових підходів до навчання та виховання, створення воістину якісного освітнього середовища, в якому запанує повага і довіра, в якому рівень навчання та викладання підніметься до якісно нових вершин!

Зі святом!!!

Руслан Гурак,

голова Державної служби якості освіти

Передплата на тижневик "Освіта" не припиняється ніколи! Її можна оформити в будь-якому поштовому відділенні.

Якою буде профільна освіта?

Президент України Володимир Зеленський підписав Закон про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти. «Цей закон важливий для розбудови якісної та доступної середньої освіти, оскільки він вдосконалює правове регулювання функціонування ліцеїв та оптимізує перехідний період для трансформації мережі закладів освіти. Таким чином він допоможе ефективно впроваджувати реформу "Нова українська школа" на етапі розбудови трирічної профільної середньої освіти», – зазначив Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет.

Як відомо, закон вдосконалює окремі положення законів «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» стосовно забезпечення доступності повної загальної середньої освіти та трансформації мережі закладів загальної середньої освіти.

Так, із закону було виключено норму, що обмежувала можливості міських рад ство-

рювати ліцеї? в містах з населенням менше 50 тисяч осіб. Відтепер представницькі органи територіальних громад усіх рівнів можуть виконувати функції засновників ліцеїв. Крім того, опорні заклади освіти можуть забезпечувати здобуття не лише початкової та базової середньої освіти, а й профільної середньої.

Зміни також передбачають,

що органи місцевого самоврядування мають до 1 вересня 2024 року затвердити плани формування ефективної мережі закладів загальної середньої освіти, з урахуванням вимог законодавства до ліцеїв, безпечного, інклюзивного та цифрового освітнього простору, демографічних показників розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, спроможності

територіальних громад, профілізації старшої профільної школи та необхідності охоплення на відповідній території усіх профілів навчання, визначених законодавством, з метою гарантування і забезпечення права кожного учня на вибір відповідного профілю навчання.

Засновники ліцеїв до 1 вересня 2027 року мають забезпечити виконання затверджених з урахуванням вимог законодавства планів формування ефективної мережі закладів середньої освіти, здійснити конкурсний відбір педагогічних працівників, керівників закладів освіти, вжити інших передбачених планами і законодавством заходів.

Водночас Уряд має продовжити у 2021-2030 роках виділення субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», зокрема з метою запровадження трирічної профільної середньої освіти в межах дванадцятирічної повної загальної середньої освіти.

Крім того, закон передбачає, що з 1 вересня 2027 року запроваджуються нові ви-

моги до започаткування та провадження освітньої діяльності комунального ліцею, виконання яких має забезпечити засновник. До таких вимог відносяться, зокрема:

- створення окремої юридичної особи;

- функціонування не менше двох класів за трьома профілями навчання на рівні профільної середньої освіти (протягом 10-12 років навчання учнів);

- формування безпечного, інклюзивного та цифрового освітнього середовища та належної матеріально-технічної бази, включаючи швидкісний Інтернет, харчування, підвезення учнів і педагогічних працівників тощо.

Закон також створює правові підстави для функціонування нової державної установи, що забезпечуватиме надання освітніх послуг у сфері дошкільної, повної загальної середньої та позашкільної освіти дітям, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я України. Це забезпечить безперервність здобуття відповідної освіти та розвитку дітей незалежно від стану їхнього здоров'я.

Навчання одного учня в сільських школах коштує на 41% дорожче, ніж у міських

Середня вартість навчання одного учня в Україні у 2020 році дорівнювала 24,7 тис. грн. на рік. Про це повідомило Міністерство фінансів. Усього з бюджету фінансуються 13 460 шкіл:

- Середня чисельність учнів на одну школу в Україні – 296 осіб;

- 8 739 шкіл розташовані в сільській місцевості, 4 719 – у містах;

- середня вартість навчання одного учня в сільських школах дорівнює 35 тисяч гривень, у міських – 20 500 гривень, тобто на понад 41% менше;

- середня наповнюваність сільських шкіл – 231 учень, міських – 600 учнів;

- у 163 школах вартість навчання одного учня перевищує середню в 4 рази (понад 98,8 тисячі гривень). Середня чисельність учнів у цих школах – 34 особи;

- у 2 873 школах вартість навчання одного учня більш ніж удвічі більша за середній показник (понад 49,4 тисячі гривень). Середня чисельність учнів – 58 осіб;

- у 305 школах вартість навчання одного учня вдвічі нижча середньої (менш як 12,3 тисячі гривень); Середня чисельність там – 452 учні;

- у 25 школах вартість навчання одного учня в чотири рази менша середнього (менш як 6,2 тисячі гривень). Середня чисельність – 478 учнів.

У 169 школах взагалі немає класів, тобто навчання відбувається лише за індивідуальними програмами. Середня витрата на одного учня в таких школах – приблизно 81,8 тисячі гривень.

Однією з таких шкіл є Загір'янський загальний заклад середньої освіти I ступеня Пустомитівського району Львівської області. У ньому навчання одного учня у 2020 році було дорожчим серед усіх інших шкіл – 242 тисячі гривень. Навчалися там 6 учнів, яких навчав один педагог. За даними Мінфіну, ця школа в новому навчальному році буде розформована.

Усього на функціонування закладів освіти у 2020 році витрачено приблизно 30 мільярдів гривень.

Щодо вакцинації

Статистика захворюваності на COVID-19 в Україні зростає. Чи будуть заклади працювати в очному режимі, залежить від свідомого ставлення до свого здоров'я та дотримання рекомендацій Міністерства охорони здоров'я кожного окремого вчителя, викладача, студента й батьків наших учнів. Про це повідомив Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет у своєму зверненні до учасників освітнього процесу, опублікованому в Telegram-каналі 31 серпня. "Я дякую кожному, хто свідомо обирає шлях вакцинації, прагнучи вберегти себе та оточуючих від ризиків захворювання. Я з розумінням та повагою ставлюсь до тих, хто з вагомих причин вимушений відмовитися від профілактики коронавірусу шляхом отримання вакцини. Водночас усіх, хто планує провакци-

нуватися, але ще не встиг цього зробити, я закликаю не зволікати", – зазначив Сергій Шкарлет. За його словами, вимога Міністерства охорони здоров'я про наявність у колективі закладу освіти 80% провакцинованих співробітників цілком обґрунтована і реальна. "Вже сьогодні поріг у 65% вакцинованих освітян подолали Житомирська та Київська області (з урахуванням тих, хто отримав і поки одну, і вже дві дози). Ще кілька областей мають показники близько 50%. Найнижчий рівень вакцинації освітян, на жаль, продовжують поки що демонструвати Запорізька та Волинська області", – наголосив Міністр. Він також побажав міцного здоров'я та розпочати й завершити навчальний 2021/2022 рік максимально комфортно та результативно.

STOP COVID 19

* КОНТУРИ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО * КОНТУРИ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО *

Проекції професійного зростання

ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України досить відомий в Україні своїми здобутками в галузі післядипломної освіти. Науково-педагогічні працівники кафедр університету професійно себе зарекомендували під час проведення занять на курсах підвищення кваліфікації педагогічних та керівних кадрів освіти з різних регіонів України. Співпраця між Радою директорів закладів фахової передвищої освіти Львівської області та ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України допомагає педагогам Львівської області в неперервному професійному розвитку.

Важливою ланкою у нашій співпраці є реалізація проектів з неформальної освіти. Результати взаємодії було представлено на нараді, 30 серпня 2021 року, у якій взяли участь ректор ДЗВО «Університет менеджменту освіти», член-кореспондент Національної академії наук вищої освіти України Микола Кириченко та керівник ГО «Центр освітніх ініціатив «ТОЛОКА», завідувач кафедри філософії і освіти дорослих ЦІПО Університету менеджменту освіти Ольга Просіна.

У ході зустрічі висвітлили результати перебігу проекту міжрегіональної співпраці «Нелінійні світорозуміння освіти дорослих» для професійного розвитку педагогічних і науково-педагогічних працівників та керівників освіти на основі проектно-перетворювальної нелінійної парадиг-

ми, що ґрунтується на синергетичному й рефлексивно-позиційному підходах. Керівник проекту – ректор ДЗВО «Університету менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України М.О. Кириченко.

Проект, як комплекс технологій управління професійним розвитком педагогічних працівників у системі відкритої освіти, враховує реалії життя, базові засади філософії освіти дорослих, інновації освітнього менеджменту, основи інформаційного суспільства, принципи демократизації освіти, реагує на світові трансформації та особистісні запити педагогів.

У 2021 році в цьому проекті взяли участь 584 педагогічні працівники та керівники закладів фахової передвищої освіти Львівщини, що навчалися на дистанційному курсі «Цифрові

інструменти в організації дистанційного та змішаного навчання в умовах закладів фахової передвищої освіти» і які дуже високо оцінили сучасні та інноваційні підходи до організації фахового зростання освітян.

Навчально-методичне забезпечення програми курсу було представлено матеріалами для самостійної роботи слухачів курсів (теоретична складова – лекційний виклад для самостійного опрацювання матеріалу, практична складова – практичні завдання для самостійного опрацювання і закріплення отриманих знань).

До тематичного плану програми були включені такі актуальні для сьогодення теми, як:

Нова філософія освіти в інформаційному суспільстві.

Формування цифрової культу-

ри як результат розвитку культури інформаційного суспільства.

Четверта промислова революція «Industry 4.0»: цифрові виклики, загрози, перспективи.

Цифровий алгоритм сучасного викладача закладу фахової передвищої освіти.

Створення і використання інтерактивних цифрових ресурсів для забезпечення освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти.

Інструменти Google для організації дистанційного та змішаного навчання та інші.

Для дієвого опрацювання інструментів Google-навчання проходило безпосередньо в Google-класах.

Навчання у рамках Проекту міжрегіональної співпраці, побудоване на засадах синергетичного підходу, дозволяє на основі са-

моорганізаційно-творчого проектування індивідуального професійного розвитку, конструювання його різних векторів відповідно до потреб особистості педагога самостійно вибудовувати траєкторію свого професійного зростання та акцентування уваги педагога на особливому значенні його професійної ролі в соціальних системах становлення інформаційної доби людства.

Змістовно, креативно та цікаво проводили свої заняття викладачі ДЗВО «Університету менеджменту освіти». Висловлюємо щирю подяку керівництву та науково-педагогічним працівникам університету за високий рівень проведення курсів та практичне спрямування набутих нами навичок.

Голова Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Львівської області Роман Дадак вручив на нараді ректору Університету менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України М.О. Кириченку подяку за плідну співпрацю, а також висловив сподівання на продовження та розвиток співробітництва у рамках Проекту.

Ірина ТАРАСЮК,

заступник директора з навчальної роботи ВСП «Львівський фаховий коледж харчової і переробної промисловості НУХТ», методист Ради директорів закладів фахової передвищої освіти Львівської області, кандидат педагогічних наук

Як працюватимуть школи під час карантину

Перехід шкіл на дистанційне навчання – роз'яснення Міністерства охорони здоров'я опубліковане на сайті відомства.

В роз'ясненні окреслені обмеження, які будуть діяти при кожному з рівнів епідемічної небезпеки. Ці обмеження були затверджені Кабміном раніше.

1. "Зелений" рівень епідемічної небезпеки (низький рівень захворюваності):

Відвідування закладів освіти дозволено у звичайному режимі. Однак варто дотримуватися проти-

епідемічних заходів, затверджених головним санлікарем України для дошкільних закладів та закладів освіти.

2. "Жовтий" та "помаранчевий" рівні епідемічної небезпеки (середній рівень захворюваності):

Відвідувати заклад освіти можна за умови, якщо в ньому вакциновано щонайменше 80% персоналу. Освітній процес забезпечується за різними формами: як дистанційно, так і безпосередньо в закладі освіти з дотриманням правил дистанціювання та дотримання протиепідемічних вимог.

Рішення про організацію освітнього процесу ухвалює педагогічна рада навчального закладу в межах чинного законодавства.

3. "Червоний" рівень епідемічної небезпеки (високий рівень захворюваності):

Відвідувати заклади освіти заборонено всім, крім вихованців садочків, спеціальних закладів освіти та учнів 1–4 класів шкіл за умови, якщо в закладі вакциновано щонайменше 80% персоналу. Інші здобувачі освіти переходять на дистанційне навчання.

Шкільні канікули в цьому навчальному році

Осінні канікули 25 жовтня 31 жовтня 2021	Зимові канікули 25 грудня 2021 9 січня 2022
Весняні канікули 28 березня 3 квітня 2022	Літні канікули 1 червня 31 серпня 2022

Міністерством освіти і науки України затверджено рекомендований графік шкільних канікул на 2021-2022 навчальний рік.

Загальна тривалість усіх канікул протягом шкільного навчального року не повинна перевищувати 30 днів.

Коли школярі відпочиватимуть у 2021-2022 році:

Осінні канікули – з 25 по 31 жовтня 2021 року

Зимові канікули – з 25 грудня 2021 року по 9 січня 2022 року

Весняні канікули – з 28 березня

2022 року по 3 квітня 2022 року

Літні канікули – з 1 червня 2022 року по 31 Серпня 2022 року

Тривалість навчального року:

Початкова школа (1-4 класи) – 720 годин

Гімназія (5-9 класи) – 890 годин

Ліцей (10-12 класи) – 1110 годин

Додаткові вихідні дні:

14 жовтня – День захисника України.

25 грудня – католицьке Різдво.

8 березня – Міжнародний жіночий день.

25 квітня – Великдень.

1 травня – День праці.

9 травня – День Перемоги.

Графік канікул може змінюватися в залежності від потреб школи, епідеміологічної ситуації в країні, а також – в кожній окремій області країни. Він носить тільки рекомендаційний характер.

* У КИЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА *

Аудиторія В'ячеслава Чорновола

У день свят першокурсників-медійників в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка відкрито барельєф та аудиторію на честь випусника факультету журналістики, Героя України В'ячеслава Чорновола.

Урочистий захід було приурочено 30-літтю відновлення Незалежності України. Подія відбулася за особистої участі ректора Університету Володимира Бугрова, директора Інституту журналістики Володимира Різуна, заступників директора ІЖ КНУ Віталія Корнєєва та Євгена Цимбаленка, сестри видатного українця Валентини Чорновол, сина Тараса Чорновола, племінника

Богдана Плахотнюка, колеги, соратників і послідовників В'ячеслава Чорновола.

У вступному слові до присутніх Володимир Різун наголосив, що вважає всіх небайдужих українців "послідовниками Чорновола". Директор Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка окреслив ключові віхи життєвого поступу видатного українця як журналіста й громадсько-політичного діяча, а також закликав українську молодь гідно професійно зростати.

Ректор Київського національного університету імені Тараса Шевченка щиро привітав учасників урочистої події, від імені керівництва й усього колективу подякував співприсутнім за реалізацію такого важливого проекту й небайдужість. У своєму виступі Володимир Буг-

ров відзначив: "В'ячеслав Чорновол був людиною світового рівня. Можливо, ми й сьогодні не вповні усвідомлюємо його історичну роль і значення для становлення України як держави. Суспільство, яке прагне конструктивних змін, мусить знати свою історію й шанувати тих, хто її творив. Тож пам'ятний знак на честь творця новітньої України В'ячеслава Чорновола як найбільше зможе прислужитися молодому поколінню, аби їм було з кого брати гідний приклад".

Від колективу Інституту журналістики вітання з нагоди знаменної події виголосили куратор проекту, завідувач кафедри соціальних комунікацій Юрій Бондар та ініціатор проекту (на той час — студент бакалаврату Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка) Данило Гайдамаха.

Офіційно відкрити барельєф було запрошено Валентину й Тараса Чорноволів, ректора Володимира Бугрова й директора ІЖ КНУ Володимира Різуна. Після урочистої церемонії очільник Інституту журналістики пояснив, що студенти прагнули бачити В'ячеслава Чорновола, як свого однолітка, тому автори скульптури увічнили образ молодого студента-журналіста.

Від імені родини до присутніх звернувся Тарас і Валентина Чорновол. За словами сина видатного українця, "сьогодні відбувається повернення В'ячеслава Чорновола до української журналістики, і водночас — повернення професійної журналістики в Україну". Сестра журналіста закликала українську молодь відповідально ставитися до на-

вчання й гідно продовжувати започатковані В'ячеславом Чорноволом традиції в журналістиці та українському державотворенні.

Під час урочистого заходу було представлено експозицію із рідкісних світлин В'ячеслава Чорновола (частину знімків буде передано для облаштування іменної аудиторії Героя України). Із нагоди урочистостей найближчі родичі Чорновола презентували Інституту журналістики КНУ підшивку редакційних видатних українцем газет "Час" (Time) і 10-титомник праць В'ячеслава Чорновола.

Окрім того, відбулося вручення пам'ятних відзнак ініціаторам і активним учасникам проекту, а найвідповідальнішим цьогорічним першокурсникам ІЖ КНУ на тлі іменної дошки В'ячеслава Чорновола — вручили студентські залікові книжки.

Довідково: Відкриття іменної аудиторії й барельєфа на честь В'ячеслава Чорновола ініціювало студентство Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка. Ініціативу підтримали Вчені ради Інституту журналістики й Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Проект згуртував безліч небайдужих людей. Проект було реалізовано завдяки спільним організаційним, інформаційним та медійним зусиллям та за фінансової підтримки активістів і меценатів. Автор барельєфа — заслужений діяч мистецтв України Василь Гурмак. До роботи над барельєфом долучилися член Національної спілки художників України Микола Гурмак та архітектор Андрій Лисенко.

Аудиторія інтерактивних технологій

Про відповідальність кожного з громадян, кращі освітні традиції й соціально відповідальний бізнес ішлося під час урочистої церемонії відкриття іменної аудиторії інтерактивних технологій навчання в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Подія відбулася за участі керівництва Університету, співзасновників ендавмент-фонду ІМВ КНУ, видатних громадсько-політичних діячів і представників бізнесу. До участі в церемонії офіційного відкриття аудиторії інтерактивних технологій навчання було запрошено:

- Альону Шевцову — випусницю-меценатку, CEO fintech-компанії LeoGaming і міжнародної платіжної системи LEO, акціонерку Ibox Bank;
- Віктора Ющенка — третього Президента України, голову Наглядової ради міжнародної платіжної системи LEO;
- Володимира Бугрова — ректора КНУ імені Тараса Шевченка;
- Валерія Копійку — директора Інституту міжнародних відносин Університету;
- Петра Мельника — голову правління Ibox Bank;
- Валентину Мазуренку — професорку кафедри міжнародного бізнесу ІМВ, співзасновницю й голову правління БО "Фонд розвитку ІМВ".

Урочисте відкриття облаштованої за ініціативи пані Шевцової аудиторії розпочалося із пе-

рерізання червоної стрічки, потім представників українських медіа й усіх присутніх було запрошено на пресконференцію. У вільному слові до учасників заходу ректор Володимир Бугров відзначив: "Сьогоднішня подія для України є нетиповою: на відміну від практик і традицій західного освітнього простору, у нашій державі не так і багато випадків, коли представники бізнесу допомагають вдосконалювати заклади вищої освіти. Сьогодні ми є свідками системного підходу випускниці й меценатки до якісного покращення освітнього процесу, бо ж здійснено реконструкцію й оснащення аудиторії інтерактивних технологій; виконано ремонтні роботи на навчальному поверсі; запроваджено іменні стипендії для

десяти найкращих студентів Інституту, які вивчають економіку; гарантовано працевлаштування для найуспішніших випускників ІМВ. І все це — приклад успішної взаємодії із рідним Інститутом, яким пані Альона Шевцова, безперечно, пишається".

За небайдужість і реалізацію чудового проекту меценатці було вручено подяку ректора КНУ імені Тараса Шевченка й пам'ятні подарунки із символікою Університету.

Потому до слова було запрошено третього Президента України. Віктор Ющенко охоче поділився своїми міркуваннями щодо розвитку нації і держав через відповідальність кожного: "Нація, країна якої високо себе тримає в галузях освіти й технологій, займатиме лідерські позиції у світі. Тож мусимо якнайбільше дбати про освіту, бо це єдиний спосіб пере-

дачі знань між поколіннями. Я переконаний, що задача вищої школи — не тільки випустити чудового дипломата, вчителя, лікаря, фінансиста. Щонайперше, задача вищої школи полягає в тому, щоб сформувати гідного громадянина. Такий громадянин починається з обов'язку, це високої освіти людина, яка усвідомлює свою відповідальність за безліч речей і явищ у своїй країні. Такі історії особисто мене окрилюють — нарешті в українському суспільстві проростає усвідомлення своїх обов'язків і місії щодо країни".

Директор Інституту міжнародних відносин КНУ розповів, що від часу заснування ендавмент-фонду ІМВ до реалізації таких грандіозних проектів, минуло вісім років. Валерій Копійка подякував за докладені зусилля голові правління БО "Фонд розвитку ІМВ" Валентині Мазуренку й самій меценатці: "Неймовірно приємно, коли випускники не забувають про свій навчальний заклад і прагнуть щось для нього зробити. Такі події, як сьогоднішня, для мене є найвищим виявом любові до рідного ЗВО й високою оцінкою якості нашої освітньої роботи".

Передбачається, що завдяки встановленому в іменній аудиторії обладнанню студенти зможуть ґрунтовніше опанувати засади економічного й фінансового

аналізу, розбиратися з особливостями функціонування провідних гравців міжнародного бізнесу. Науково-педагогічний і студентський колективи Київського національного університету імені Тараса Шевченка пишастоять гідним проектом випускниці-меценатки й сподіваються на зростання числа таких і подібних меценатських ініціатив для якісного вдосконалення освітніх послуг у ЗВО.

Довідково: Ендавмент-фонд Інституту міжнародних відносин КНУ є першим в Україні цільовим фондом Університету, кошти якого перебувають в нашій державі й можуть використовуватися виключно з некомерційною метою. Заснування Фонду було ініційовано випускниками Інституту для створення конкурентних переваг Університету, покращення якості навчального процесу й сприяння залученню талановитих студентів до безпосередньої виробничої діяльності в державному й комерційному секторах. Іменна аудиторія інтерактивних технологій навчання наразі є найбільш грандіозним проектом, реалізованим завдяки коштам ендавмент-фонду. Аудиторію оснащено: сучасними комп'ютерами для виконання будь-яких робочих завдань, із відеомонтажем включно; інтерактивним дисплеєм, що поєднує функції навчальної дошки, планшета й платформи для трансляції; медійною студією на дві камери для проведення дистанційних конференцій і лекцій.

Добірку підготувала
Наталія МАЦИБОК-СТАРДУБ,
Центр комунікацій КНУ імені Тараса Шевченка

* ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН * ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН * ОСВІТЯНСЬКИЙ ПАНТЕОН *

Народний учитель

Микола Миколайович Палтишев

Національна академія педагогічних наук України глибоко сумує з приводу кончини почесного доктора НАПН України Палтишева Миколи Миколайовича

Микола Миколайович Палтишев – український педагог, народний учитель СРСР. Широко відомий в освітніх колах учитель-новатор, вчений, автор багатьох наукових статей і монографій з методики навчання.

Професійна діяльність М.М.Палтишева великою мірою була пов'язана із професійно-технічною освітою. Він – автор

поетапної системи навчання, методика якої була високо оціненою та запровадженою у закладах освіти. Цьому присвячено дві його відомі книги – «Поетапная система обучения физике в средних ПТУ» (1984), «Педагогическая гармония: Учебно-методическое пособие для учителя» (1996).

Національна академія педагогічних наук України висловлює глибоке співчуття рідним і близьким Миколи Миколайовича. Вічна йому пам'ять.

Президія НАПН України

Творче об'єднання «СОБОР»

ОСВІТА

ОСВІТА

Йдуть люди їх не повернути...

Але, коли ми маємо справу з талантом, а таким і був наш Колега, Палтишев Микола Миколайович, народний вчитель СРСР, вчитель-новатор, герой Всеукраїнського проекту "Педагоги-новатори в Україні", то йдучи у світ потойбічний, вони залишають все, що робили для нас за життя.

Микола Миколайович довго боровся за своє життя, більше 10 років періодично лікувався в лікарнях, санаторіях. І ні на хвилину не припиняв роботу над написанням своїх книг. За цей час він написав багато статей, запланував видати збірник творів у 5-ти томах, 1-й том якого презентував на початку 2020 року в Будинку вчених м. Одеси.

Вчений, кандидат педагогічних наук, доцент, почесний професор НАПН України, сам узагальнив свій досвід і так його описав, що будь-якому вчителю стане зрозуміло, що робити, як і навщо, які результати можуть бути у їхніх учнів, якщо вони працюватимуть за Палтишевською "Поетапною системою навчання фізики".

Фактично всі його книги, включаючи і ранні, більш відомі, які широко запроваджені як вчителями, так і цілими школами, це і "Педагогічна гармонія", "Відкриваю своє серце колегам", "Педагогічна майстерність і шляхи її осягнення", "Секре-

ти практичної профтехпедагогіки" – загалом складають ЕНЦИКЛОПЕДІЮ людиноцентричної освіти, що, безумовно, й надалі допомагатиме усім вчителям будувати Нову Українську Школу, на яку зачекалося українське суспільство! У цьому його і велика Місія: як новатор – Він опонент сучасної педагогіки, а як учений-методолог випередив її та став засновником Педагогіки Гармонії, тож і соратником філософії Школи Майбутнього!

Микола Миколайович пішов у вічність, але всім, і перш за все вчителям, залишив свої відео-бесіди, коли всі можуть не тільки читати, а й чути і бачити Вчителя-НОВАТОРА, як він розмовляє з учнями, про що думає, в який момент у нього самогум народжується та чи інша думка, чути як Учитель-Златовуст читає власні вірші, проводить тріумфальні, філософсько-духовні, наповнені музикою і світлом, поезією, так звані вступні, уроки-Гімни.

Усе зазначене – неперевершений внесок Миколи Миколайовича Палтишева! І лише від нас, сучасних освітян (учителів і науковців), залежить чи працюватиме доробок М. М. Палтишева на українське шкільництво!

Микола Миколайович – Учитель з великої літери, тому його учні говорили і ка-

жуть, що пишуться тим, що вони його учні.

Він жив педагогічними досягненнями, любив життя, і коли цього року (вкотре за останні 10 років) наприкінці червня знову опинився в лікарні, то думав про майбутні свої книги і про свій ювілей: 75 йому мало виповнитися 10 жовтня 2021 року. Останні слова, які я отримала 31.08 від Миколи Миколайовича по Вайберу, були: "Всіх, всіх, всіх зі Святим 1 вересня!".

Відійшов у вічність 4 вересня 2021 року при повній свідомості і пам'яті, в стані адекватного сприйняття світу і себе в ньому – як і завжди, по-вчительські, на високому людському рівні!

Ми прощаємося сьогодні з нашим талановитим Учителем!

Ми дякуємо Вам, Микола Миколайовичу, і пам'ятати мемо все зроблене Вами для вчителів, шкіл і української молоді!

Хай Господь прощає Вам всі гріхи, вільні і невольні!

І дарує Вам царство небесне!

Прийми, Господь, СВІТЛУ ЛЮДИНУ!

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ!

Ольга ВИГОВСЬКА,

керівник Всеукраїнського проекту "Педагоги-новатори в Україні", головний редактор Всеукраїнського науково-практичного журналу "Директор школи, ліцею, гімназії".

Друзям, колегам, учням видатного українського педагога Миколи Миколайовича Палтишева

Відділення професійної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України висловлює глибокі співчуття з приводу тяжкої втрати – відходу у вічність Миколи Миколайовича Палтишева, видатного українського педагога і чудової Людини, щирої на любов до учнів, студентів і педагогічної справи. У ньому поєдналися риси творчої особистості, фізика і лірика, принципового вченого і доброзичливого радника молодих і досвідчених учителів.

Педагог від Бога і Вчитель за покликанням серця Микола Миколайович мав високе визнання в Україні і в багатьох зарубіжних державах. Як депутат Верховної Ради СРСР і Народний учитель СРСР він здійснював велику просвітницьку і громадську діяльність. Вченим-педагогом, кандидатом педагогічних наук, почесним доктором Національної академії педагогічних наук України Микола Миколайовичем зроблено вагомий внесок у розвиток педагогічної науки, зокрема розроб-

лено авторську методику поетапної системи навчання фізики, визнану і впроваджену в професійно-технічних навчальних закладах України і багатьох зарубіжних держав. Микола Миколайовичем видано понад 300 науково-педагогічних і методичних праць для вчителів, учнів і студентів. Упродовж чверть віку він очолював секцію викладачів фізики Одеської області, брав активну участь у підвищенні кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої та педагогічної освіти.

Поділяємо невимовний біль, сумуємо разом і висловлюємо співчуття друзям, колегам, учням видатного українського педагога Миколи Миколайовича Палтишева.

Світла пам'ять і царство небесне незабутній Людині, талановитому вчителю і вірному другу Миколі Миколайовичу Палтишеву.

Н.Г. Ничкало,
Академік-секретар
В.П. Гордієнко,
Вчений секретар

* ПЕРЕДПЛАТА * ПЕРЕДПЛАТА *

Розпочалася передплата періодики. "Освіту" можна передплатити з будь якого місяця!

* СТАРШОКЛАСНИКАМ * СТАРШОКЛАСНИКАМ *

КАФЕДРА ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

УНІВЕРСИТЕТ ЮНОГО ПЕДАГОГА

Запрошуються учні 14-17 років

www.t.ly/HMQo

Реєстрація до 15.09.2021 р.

Участь безкоштовна

roco@i.ua, +380963371581

Творче об'єднання «ЕКОНОМІКА»

ОСВІТА

* НОВІ ВИДАННЯ * НОВІ ВИДАННЯ *

Із щоденника професора університету

Щойно у видавництві "РУ-ТА" вийшов друком унікальний проект науковця й письменника Віктора Жадька – книга на 480 сторінок **"ІЗ ЩОДЕННИКА ПРОФЕСОРА УНІВЕРСИТЕТУ"**.

Тут прочитаєте думки, погляди, аналіз і розмірковування про заклади освіти, ставлення очільників вузів до колег і їхній світогляд, як викладачів, так і студентів. І не тільки.

З написаним можна погоджуватись, сприймати як належне, критикувати. Але однозначно – це реальність, яку пережив професор. Імовірно саме "Щоденник" дасть можливість

дещо по-новому поглянути на університетське життя, колег та подій в суспільстві, в якому живемо. Як і про автора.

Щоб придбати, звертайтеся на електронну адресу: jadko-viktor@ukr.net

ПОШТОВА АДРЕСА РЕДАКЦІЇ ТИЖНЕВИКА «ОСВІТА» КИЇВ-01054,

вул. Тургенєвська, 8-14, оф. 312.

Адреса електронної пошти редакції:

olga0503562705@gmail.com

Головний редактор Ольга КОНОВАЛЕНКО

ТЕЛЕФОНИ

Головного редактора тел./факс:

050-356-27-05, 044-486-46-46;

творчого об'єднання «Галузь»,

творчого об'єднання «Собор»,

творчого об'єднання «Економіка» – 221-02-96

творчого об'єднання «Регіон» – 235-60-74

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. Редакція не рецензує і не повертає матеріалів. За достовірність фактів і цифр, відповідність їх вказаним джерелам відповідальність несе автор.

Номер зверстано в комп'ютерному центрі тижневика «ОСВІТА».

Тижневик віддруковано у видавництві ТОВ "МЕГА-ПОЛІГРАФ"

Реєстраційне свідоцтво: серія ВК № 2408 від 14.11.1996 р.

Тираж у вересні 4600.

Зам.

Тижневик виходить щосереди.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0